

200 LET POKOPALIŠČA PIRAN

1812 – 2012

Leta 2012 je mestno pokopališče Piran praznovalo 200 let in 150. obletnico posvetitve pokopališke cerkvice in vhodne veže.

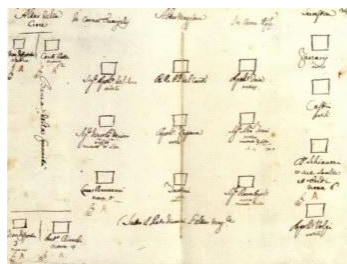
Piransko pokopališče ni le zadnje počivališče Pirančanov, je tudi mesto spomina in bogate zgodovinske in kulturne dediščine.

Pokopališče je zgrajeno na imenitni lokaciji, ki odpira pogled na severni del Jadranskega morja vse do Triglava, na severozahodni strani na velik del Italije do Benetk in na južni strani do Hrvaške. Smo na stičišču treh držav, kar se odraža tudi na nagrobnikih, ki pričajo o povezanosti treh kultur tudi onstran zemeljskega življenja. Na tem kraju je zapisana zgodovina mesta Piran.

Z vsem spoštovanjem dostojanstva vsakega posameznika s temeljnimi vrednotami in etiko, je naša dolžnost ohranjati pokopališče kot simbol spomina na pokojne, ki predstavljajo pomemben del naše zgodovine.

Iz zgodovine

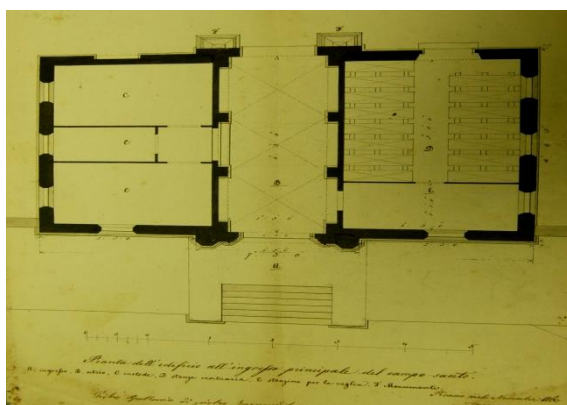
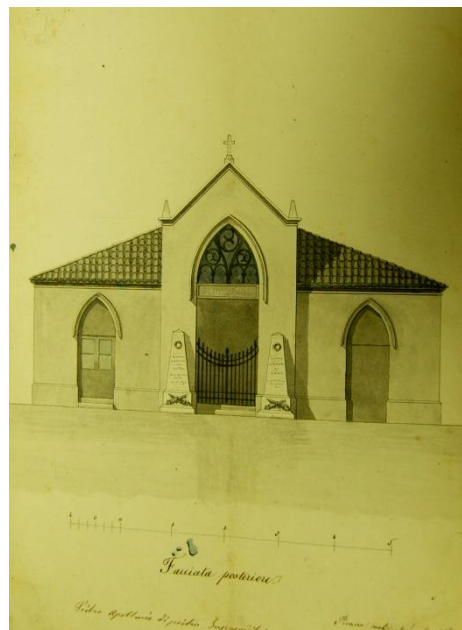
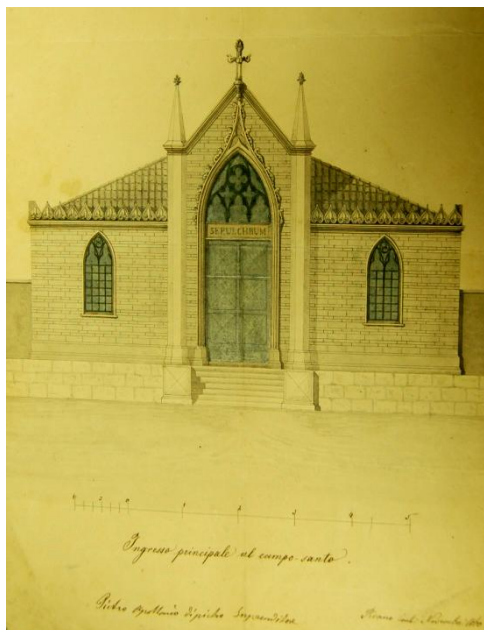
Staro mestno pokopališče se je nahajalo v bližini župnijske cerkve Sv. Jurija, na lokaciji kjer stoji danes pastoralno kulturni center Georgios. Ugledne piranske družine, pa so si za svoja zadnja počivališča privoščile grobnice v piranskih cerkvah.

Načrt pokopnih mest v cerkvi Sv. Frančiška in grobnica družine Tartini

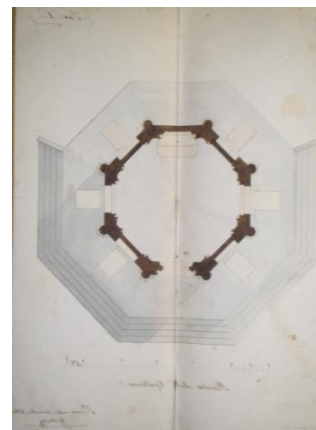
Nekateri podatki nakazujejo, da se je piranska občinska skupščina zavzemala za preselitev pokopališča izven mestnega obzidja (»extra muros«) že leta 1765, torej dosti časa pred Napoleonovim ediktom, vendar je do učinkovitih priprav prišlo šele v prvem desetletju 19. stoletja. Projekt je izdelal Pietro Gregoretta in leta 1812 je bilo novo pokopališče na današnji lokaciji dokončano. Že v šestdesetih letih 19. stoletja so morali pokopališče razširiti. Tedaj sta bili

zgrajeni pokopališka cerkev Sv. Mohorja in Fortunata in vhodna veža. Projekt za njiju je izdelal piranski arhitekt G. Moso. Po spominski plošči sodeč, je pokopališče posvetil tržaško-koprski škof Bartolomeo Legat 27.09.1862.

Vhodna veža, projekt G. Moso, 1860

Spominska plošča v vhodni veži

Kapela Sv. Mohorja in Fortunata, projekt G. Moso, 1860

Med ohranjenimi starejšimi grobovi izstopajo grobnice najstarejših piranskih plemiških in meščanskih družin: Apollonio, Fonda, Corsi, Viezzoli, Tamaro, Bartole, Bubba, Venier, Petronio, Zarotti, Ravalico, Rota. Najbolj impozantna je v tridesetih letih 20. stoletja zgrajena grobnica – kapela de Castro, najstarejše dokumentirane piranske patricijske družine (omenjene že v 10. stoletju).

Grobnica de Castro, 1939

Za shranjevanje kosti iz opuščenih izpraznjenih grobov so v tridesetih letih 20. Stoletja zgradili kostnico (»Ossario di Pirano«). Iz registra (»Registro dell'ossario«) lahko razberemo, da je kostnica služila svojemu namenu 24 let in sicer od leta 1939 pa do leta 1963. V njej se še danes v lesenih skrinjicah (z imenom in priimkom ter ponekod s sliko pokojnika) hranijo posmrtni ostanki stotine Pirančanov.

Stara kostnica - zunanjščina

Stara kostnica - notranjščina

Z umetnostno – zgodovinskega vidika lahko razen že naštetih grobnic omenimo še spomenike v obliki obeliska. Teh je na piranskem pokopališču kar 15. Največji

in najbolj ohranjen med njimi je tisti, ki krasi grobnico družine arhitekta Lorenza Furiana iz leta 1861.

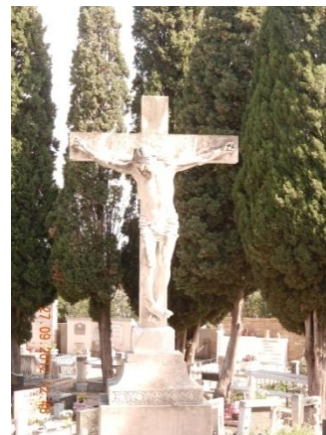

Obelisk na grobnici družine Furian, 1861

Pri nagrobni pokopališki plastiki velja omeniti dve žalujoči ženski figuri (grobnici družin Cicogna in Ravalico), bronasto glavo na spomeniku Zacchi ter bronasto doprsje na grobnici Zarotti. Vsa ta dela so žal brez signature. Podpisana pa sta velika kamnita skulptura križanega na grobnici Chierogo (Achille Tamburlini, 1903) in glava na grobnici Silvia Tamara (Ugo Cara', ok. 1939).

Kamniti ženski figuri

Križani

Pokopališče danes

Z globalizacijo naselij v piranski občini, je prebivalstvo v teh krajih začelo iz leta v leto naraščati. Na pokopališču je začelo primanjkovati pokopnih mest, zato je bilo tekom desetletij večkrat prenovljeno in povečano. V šestdesetih letih 20. stoletja so nove prostore za pokope pridobili z razširitvijo otroškega dela pokopališča. Leta 1965 so v vstopni veži, kjer je bilo do tedaj stanovanje in delavnica čuvaja pokopališča, uredili dve mrliški veži in preuredili prostor za pokojnike (mrtvašnico). Postopoma so sledile nove razširitve pokopališča in sicer v sedemdesetih, osemdesetih in devetdesetih letih 20. stoletja. Kot posebnost pokopališča velja omeniti betonsko grobnico, ki je bila zgrajena leta 1995, po vzorcu tržaške grobnice. Razširitev pokopališča je ponovno sledila leta 2006 in 2010. V letu 2008 je bil prenovljen prostor za pokojnike (mrtvašnica) , prenovljeni so bili prostori za delavce pokopališča – grobarje (garderoba, čajna kuhinja, sanitarije ...), na novo lokacijo pa so bili premeščeni pisarniški prostori pokopališča z razstavnim prostorom pogrebnih predmetov in skladiščem. Zadnja razširitev in s tem pridobitev 104 novih pokopnih mest pa je bila narejena leta 2010. Ob dvestoti obletnici pokopališča in ob stopetdeseti obletnici izgradnje vhodne veže je bila prenovljena mrliška vežica. Ob tem je bil urejen tudi prostor za pogrebce in obiskovalce pokopališča.

S povečavami pokopališča se je pridobilo več sto pokopnih mest v zemlji, več sto žarnih niš in tržaško grobnico z več kot dvestotimi mesti za pokop. Danes ima celotno piransko pokopališče 3595 pokopnih prostorov in sicer:

1718 enojnih (vrstnih) grobov

588 družinskih grobov in grobnic

75 žarnih grobov

46 otroških grobov

888 žarnih niš (kostnic)

280 celic v skupni(tržaški) grobnici

Polje VII - 1980

Kot poslednje počivališče so si piransko pokopališče izbrale tudi nekatere znane osebnosti;

Enrico Fonda, italijanski slikar;

Antonio Sema, italijanski zgodovinar in pisatelj (po njem nosi ime piranska italijanska gimnazija);

František Čap, režiser, scenarist in montažer;

Herman Pečarič, slovenski slikar;

Zdravko Slamnik, znan pod psevdonimom Pavle Zidar, slovenski pisatelj

Viktor Birsa, slovenski slikar;

Diego de Castro, italijanski zgodovinar in pisatelj (po njem nosi ime piranska italijanska osnovna šola v Piranu)

Janez Lenassi, slovenski kipar;

Zvest Apollonio, slovenski slikar;

Rita Pierobon, italijanska operna pevka;

Stari del pokopališča je obzidan s kamnitim zidom. Zaradi svojih zgodovinskih in umetnostno zgodovinskih prvin je bil leta 2008 vpisan v register nepremične kulturne dediščine republike Slovenije pod št. 27784.

Pokopališče začetek 20. stoletja

Piransko pokopališče ni mesto kjer se vrši samo pogrebna in pokopališka dejavnost, naše pokopališče je mnogo več od tega. To je prostor kjer so poleg spomina na mrtve zabeleženi tudi zgodovinski dogodki mesta, je del kulturne in umetniške zakladnice Pirana.

Na našem pokopališču je pokopana vrsta pomembnih osebnosti. Ti so skupaj z drugimi meščani krojili kulturni, umetniški in civilizacijski razvoj zgodovinsko pomembnega mesta Piran.

Kot upravljavci pokopališča se trudimo, da zaradi omenjene arhitekturne pomembnosti, multinacionalnosti, znanih pokopanih osebnosti itn., postanemo pridruženi, kasneje pa tudi stalni člani ASCE (Association of Significant Cemeteries in Europe), združenja evropsko pomembnih pokopališč.

V tem združenju so pokopališča, ki predstavljajo prave umetniške bisere. To so pokopališča v Parizu, Rimu, Palermu, Barceloni, Berlinu, Dunaju in še preko 100 drugih mest iz Evrope. Med njimi so tudi Žale v Ljubljani in pokopališče Pobrežje iz Maribora.

Prepričani smo, da naše pokopališče spada v to združenje in si to čast tudi zasluži.

Trenutno poteka postopek razglasitve Piranskega pokopališča za občinski kulturni spomenik, ki mu zagotavlja posebno zaščito in pomen.

Viri in literatura:

1. Milotti Bertoni, D.: *Piransko mestno pokopališče*, v: Brum N., Remic M. /ur./ : Tihi pomniki minljivega časa: drobci o šegah slovesov in pokopališki kulturi na slovenskem etničnem ozemlju, Ljubljana, Forma 7, 1999, str. 151-152.
2. Pokrajinski arhiv Koper, Enota Piran: SI PAK 758, SI PAK 756
3. Arhiv Javnega podjetja Okolje Piran, d.o.o